

KAMPANA

No Austrumu slimnīcas startē pretvēža kampaņas velomaratons

Rīgas Austrumu klīniskajā universitātes slimnīcā tika dots starts pretvēža kampaņai — velomaratonā *Ride 4 Women* dalībniekiem, kas ar divriteņiem mēros ceļu līdz Vīnei, piestājot vairākās valstīs, lai veicinātu sabiedrības informētību par profilakses iespējām pret dzemdes kakla vēzi. *Ride 4 Women* norisinās deviņās Eiropas pilsētās, kopā nobraucot 1758 km. Katrā no deviņām pilsētām tiek rīkota informatīva konference. Starptautisko velomaratonu *Ride 4 Women* jau piekto gadu organizē Eiropas Ginekoloģiskās onkoloģijas asociācija sadarbībā ar Eiropas Jauno onkoloģijas ginekologu tīklu, taču šogad tā maršrutā pirmo reizi

iekļauta Latvija un pārējās Baltijas valstīs, kur, salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, ir ļoti augsts saslimstības līmenis ar dzemdes kakla vēzi. Latvijā ik gadu atklāj 20—24 dzemdes kakla vēža gadījumus uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju, kamēr,

piemēram, Somijā, vien 4—5 gadījumus uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju. Latvijā pēc saslimstības ar dzemdes kakla vēzi ierindošanas astotajā vietā, bet pēc mirstības no šīs slimības — piektajā vietā starp Eiropas valstīm.

25

Tik cilvēku gada laikā Latvijā gūst smadzeņu bojājumus, lecot ūdenī uz galvas. Vairāk nekā 90 % gadījumu cietušie bijuši jaunāki par 30 gadiem. 90 % gadījumu cieš jauni vīrieši, nereti — pēc alkohola lietošanas. Muguras smadzenes sver vien 35 gramus. Lai tās neatgriezeniski bojātu, pietiek ar nelielu sekundes daļu.

Avots: SPKC kampaņa Pārgalvis = Bezgalvis

FARMĀCIJA

ZĀĻU RAŽOTĀJU ATBALSTS MEDIĶIEM — 3,5 MILJONI EIRO

Veselības inspekcijas publiskotais paziņojums par biedrībām, nodibinājumiem un ārstniecības iestādēm sniegto materiālo vai citu veidu atbalstu liecina, ka pagājušajā gadā zāļu ražotāji medikļiem un to organizācijām snieguši atbalstu 3 505 368 miljonu eiro apmērā. Tas ir par 457 tūkstošiem eiro vairāk nekā 2016. gadā.

Trīs lielākie finansiālie atbalstītāji pērn bija *Roche Latvija* (atbalsts 235 753 eiro apmērā), *Sanofi-aventis Latvia* (234 280 eiro), *Pfizer Luxembourg SARL* filiāle Latvijā (191 736 eiro). Atbalsts sniegts diskusijās, zinātnisko pierādījumu publicēšanā, mājaslapu izveidē, konferenču, semināru un kongresu organizēšanā, kā arī ārstu

dalībai starptautiskās konferencēs un citu veidu pasākumos. Vēl starp lielākajiem atbalstītājiem ir *AbbVie* (187 000 eiro), *Merck Serono* (161 000 eiro), *Amgen Switzerland AB* Vīļņas filiāle (160 000 eiro), *Bayer* (152 000 eiro), *Sandoz* (141 000 eiro), *Berlin-Chemie/Menarini Baltic* (134 000 eiro).

EKSPERTU VIEDOKĻIS

PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA UN DARBS ATTĀLINĀTĪ?

Ieva Andersone,
zvērināta
advokāte
Sorainen

Kas jāievēro, ja darbinieki strādā attālināti, ņem darbu uz mājām?

Ja darbinieks to dara saskaņā ar darba devēja norādēm vai atļauju, par drošu personas datu apstrādi atbild darba devējs. Pastāv risks, ka datus var zaudēt, nozagt, atstāt sabiedriskajā transportā vai citās publiskās vietās. Lai ierobežotu šo risku, darba devējam jānodrošina darbiniekiem vadlīnijas, kā tiek pārnēsāti papīra dokumenti (piemēram, necaurspīdīgās mapēs), un jāļauj papīra dokumenti ārpus darba telpām izņest tikai gadījumos, kad tas patiešām nepieciešams. Līdzīgi digitālajai informācijai jāpiekļūst tikai darbiniekiem, kuriem tas patiesi nepieciešams, turklāt piekļuve jāatļauj tikai no organizācijas pārraudzītām ierīcēm. Labākajā gadījumā jāizsniedz portatīvie vai planšetdatori, kurus kontrolē organizācijas IT

Kristaps Sedols,
produktivitātes
risinājumu speciālists,
sertificēts personas
datu aizsardzības
speciālists
Squalio

nodaļa, šifrējot tos un pārliecinoties, ka datiem ierīcē nevar piekļūt, to atrodot vai uzminot paroli.

Vai mājās strādā ar oficiālu programmatūru?

Ja nevar nodrošināt attālinātam darbam paredzētus datorus, minimālais solis ir parūpēties par vitālo servisu atbilstību drošības normām. Diemžēl daudzviet e-pasta un dokumentu apstrāde ar darba līdzekļiem ir lēna un neērta. Tāpēc darbinieki e-pastu un dokumentus pārsūta uz savām privātajām e-pasta kastēm un mākonoglabātuvēm (*Dropbox* vai *Failiem*). Papildu risks rodas, mājas datorā lietojot nelicencētu programmatūru. Pilnvērtīgākie risinājumi ir *Google G Suite* un *Microsoft 365*, kas iekļauj gan e-pastu un kalendāru, gan dokumentu krātuvi un apstrādes rīkus.

Šis ieguldījums jāuztver līdzīgi kā moderna medicīnas tehnika vai droša iekšējā infrastruktūra.

Vai dati ir šifrēti un ko tas nozīmē?

Datu šifrēšana lielai daļai datorlietotāju nav vienkāršs process pat ar instrukciju. Lai datus nepārtvertu, kamēr esat publiskā vietā, katram pašam jāievēro pāris pamatlietu: vienmēr lietot zināmus *WiFi*, ja to nav — tālruņa *WiFi* piekļuves punkta jeb *hotspot* funkciju. Ja tas nav pieejams, jāizmanto servisi, kas paši šifrē sūtītos datus. Pat ja kāds būs pieslēdzies jūsu savienojumam, paroles un dokumenti nebūs nolasāmi. Šifrēti servisi ir jau minētie *Google* un *Microsoft* piedāvātie. Ja interneta pārlūkā blakus adresei redzat sarkanu brīdinājumu, izvairieties no vietnes lietošanas.

Ja datus no viena datora nosūta uz citu — kā izsekot? Vai datus var dzēst attālināti?

Datu izsekošana var būt kompleks process, dažkārt grūti noteikt, vai dati tiek pārsūtīti no ierīces

uz ierīci. Ja darbinieks vēlas ļaunprātīgi noplūdināt datus, no tā nav iespējams izvairīties. Pat ja var izsekot datu nosūtīšanai no viena datora uz citu, ar to ir jāuzmanās, jo šāda izsekošana var pārkāpt darbinieka tiesības uz privātumu, ja tiek izsekots darba devēja dators, bet jo īpaši tad, ja tiek izsekots darbinieka dators.

Kopā ar IT kolēģi jāpārliecinās par to, ka e-pasts, failu glabātuve u.c. servisi atbalsta attālinātu dzēšanu un tā iespējama aktuālos gadījumos, piemēram, darba e-pasts darbinieka privātajā mobilajā tālrunī.

Darbs mājās un ģimenes locekļi — konfidencialitāte?

Personas dati ir konfidenciali, tāpēc dokumentus, kas satur personas datus, nedrīkst turēt brīvi pieejamās vietās un personas datus nedrīkst glabāt datorā, pie kura darbojas citi ģimenes locekļi. Jānodrošina, ka personas datiem nav iespējams piekļūt bez paroles vai drošības koda.

Nākamajā *Doctus* numurā — vēl par šo tematu!